

REPUBLIKA SLOVENIJA

INFORMACIJSKI
POOBLAŠČENEC

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana
T: 01 230 9730
F: 01 230 9778
gp.ip@ip-rs.si
www.ip-rs.si

Številka: 007-46/2018/2
Datum: 3. 12. 2018

Ministrstvo za pravosodje
Direktorat za kaznovalno pravo in človekove pravice
Župančičeva 3, Ljubljana

e-naslov: gp.mp@gov.si

Zadeva: mnenje Informacijskega pooblaščenca k predlogu ZKP-N (EVA: 2016-2030-0033 – strokovno usklajevanje

Zveza: Vaš dopis št. IPP 007-258/2018 z dne 26. 10. 2018 s prilogami

Spoštovani,

na podlagi vašega zaprosila, 57. člena Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba) in 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1), vam posredujemo pripombe IP k posameznim členom Predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku (ZKP-N). Glede na samo vsebino pripomb, smo se odločili, da vam teh ne posredujemo v obliki »sledi spremembam«, pač pa z ustrezno vsebinsko razlago pripomb k posameznim členom. Na določenih, sicer redkih mestih, kjer se nam je zdelo smiselno in primerno, smo zakonodajno besedilo tudi povzeli in v besedilu označili morebitne popravke v obliki »sledi spremembam«.

K 3. členu predloga

S predmetnim členom se med drugim spreminja tudi 1. točka 1. odstavka 25. člena, pri kateri je predvideno besedilo:

»1) sodijo okrožna sodišča o kaznivih dejanjih, za katera je v zakonu predpisana kazen zapora petnajstih ali več let, v senatih, ki jih sestavljajo dva sodnika in trije sodniki porotniki, o kaznivih dejanjih, za katera je predpisana milejša kazen in o kaznivih dejanjih zoper čast in dobro ime, storjenih z javno objavo v tisku, po radiu, televiziji ali z drugim sredstvom javnega obveščanja, na spletnih straneh ali na javnem shodu, na gramofonski plošči, zgoščenki, filmu, DVD-ju ali drugih videosredstvih, zvočnih ali podobnih sredstvih, ki so namenjena širšemu krogu ljudi, pa v senatih, ki jih sestavljajo en sodnik in dva sodnika porotnika;«.

Trenutno zapisno besedilo predloga je razumeti, da je *predmet* same sporne objave *kaznivo dejanje*. Predmet objave je določena trditev, navedba, ki posega v čast in dobro ime, kar pa predstavlja kaznivo dejanje. IP je predlog ustrežnejšega besedila zapisal v obliki »sledi spremembam«.

K 14. členu predloga

S tem členom se dodaja nov 65.a člen, ki se v 3. odstavku glasi:

»(3) Oškodovanca se seznanijo, da ima pravico do prejemanja informacij o stanju predkazenskega oziroma kazenskega postopka ter pravnomočnih sodb, če zanje zaprosi ali če tako določa zakon (šesti odstavek 363. člena), kar pristojni organ v predkazenskem oziroma kazenskem postopku ustrezno zabeleži na način, da se s tem lahko seznanijo policija, pristojni državni tožilec oziroma sodnik. Obveščanje o stanju predkazenskega oziroma kazenskega postopka se lahko izvaja prek spletnih strani ob predhodni identifikaciji oškodovanca na podlagi podatka o imenu, priimku, EMŠO ter enega kontaktnega podatka.«

Po oceni IP je termin »obveščanje prek spletnih strani« preširok. Omogoča namreč tudi interpretacijo, da je dopustno na spletnih straneh *javno objavljati podatke* o poteku predkazenskega postopka – torej možnost, da se s podatki iz postopka ne seznanijo zgolj oškodovanci, pač pa vsakdo, kar tudi ni mogoče izključiti glede na komentar spremembe na 124. strani, kjer je obveščanje preko spletne strani predvideno tudi v primerih, ko »ni povsem jasno, kdo vse so (številni) oškodovanci.« Tovrstna objava bi bila po oceni IP nesorazmerna in tudi ne skladna z nameni – za namene obveščanja oškodovancev – saj bi se s podatki seznanile tudi tretje osebe. Določba bi morala vključevati jasno zahtevo do ustrezne identifikacije oškodovanca pri sporočanju podatkov preko spletne aplikacije. IP je predlog ustreznejšega besedila zapisal v obliki »sledi spremembam«.

K 19. členu predloga

Predmetni člen predvideva spremembo med drugim tudi 1. odstavka 84. člena, in sicer na način, da bo zaslišanje priče, mlajše od 15 let, ki je bila oškodovanec kaznivega dejanja iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona, *vedno* zvočno ali zvočno-slikovno posneto.

Snemanje izpovedi priče, ki postane del sodnega spisa predstavlja poseg v njeno zasebnost. IP se zaveda, da je predmet noveliranja ZKP tudi ureditev pravic ter zaščita žrtev, posebej mladoletnikov, med kazenskim postopkom, pri čemer je med drugim eno izmed načel tudi načelo čim manjšega števila zaslišanj zaradi zmanjšanja učinka ponovne viktimizacije. Vendar se IP v zvezi z izpostavljeno določbo zastavlja vprašanje ustreznosti predlagane ureditve, ki ob svojem velikem posegu v zasebnost mladoletnega oškodovanca, na drugi strani ne zagotavlja nobenih varovalk, preko katerih bi se zagotavljala dejanska presoja ustreznosti in potrebnosti tovrstnega posega.

Zakon tako izvzema npr. možnost drugačne presoje preiskovalnega sodnika, ali pa možnost ugovora pooblaščenca mladoletne žrtve iz 3. odstavka 65. člena, da iz razlogov zaščite integritete in tudi zasebnosti mladoletne žrtve, ugovarja snemanju zaslišanja, ipd..

Ni prezreti tudi vsebine že obstoječega 8. odstavka, kjer je predvideno, da sme zaslišanje mladoletnih žrtev snemati celo policija, kar ob odsotnosti zakonske določbe, da se v takšnih primerih zaslišanje ne ponovi pred preiskovalnim sodnikom, izniči namen, zaradi katerega je predvideno snemanje (preprečevanje ponovne viktimizacije).

K 27. členu predloga

Predmetni člen bo določbam 129. člena ZKP dodal nov 5. odstavek, ki se glasi:

(5) Če zaradi pravnomočne sodbe nastanejo z zakonom predpisane pravne posledice obsodbe, ki se nanašajo na prenehanje ali izgubo posameznih pravic (prvi odstavek 79. člena Kazenskega zakonika), sodišče, ki je izdalo sodbo na prvi stopnji, pošlje obvestilo o izdaji pravnomočne sodbe s podatki o opravični številki sodbe, imenu, priimku, EMŠO obsojenca, opredelitvi kaznivega dejanja z navedbo člena iz Kazenskega zakonika ter izrečeno sankcijo, pristojnemu organu, delodajalcu ali drugi pravni osebi oziroma instituciji, ki glede na zakon, s katerim so predpisane pravne posledice obsodbe, zagotovi njihovo spoštovanje. Zakon, ki predpisuje pravne posledice obsodbe, lahko bolj podrobno uredi način in rok pošiljanja obvestila iz prejšnjega stavka.«

V predlagani spremembi je predvideno pošiljanje overjenega prepisa sodbe, pri čemer iz zakonodajnega gradiva niso razvidni razlogi, zaradi katerih je potrebno za doseg namenov (seznanitev delodajalcev, pristojnih organov in institucij), tem subjektom vročati celotno sodbo, ki vsebuje poleg, za prejemnike relevantnih podatkov (podatkov o obsojencu, kaznivem dejanju ter sankciji), tudi številne druge podatke (tudi osebne podatke oškodovancev ter tretjih oseb), za katere IP, ob odsotnosti pojasnil v zakonodajnem gradivu, ne vidi potrebe po posredovanju. Po oceni IP bi za doseg namenov, ki jih zasleduje predvidena sprememba, zadoščalo obvestilo sodišča, ki bi vključevalo podatke o opravljeni številki pravnomočne sodbe, identifikacijskih podatkih obsojenca, podatke o kaznivem dejanju ter eventualno podatke o izrečeni sankciji. Pri tem IP še pripominja, da bi opredelitev nabora osebnih podatkov, ki se bodo s takšnim obvestilom posredovali moral vsebovati zakon. IP je predlog ustrežnejšega besedila zapisal v obliki »sledi spremembam«.

K 29. členu predloga

S predmetnim členom predloga se dodaja nov 135.a člen, po katerem bodo podatke iz kazenske evidence lahko v skladu z določbami zakona, ki ureja izvrševanje kazenskih sankcij, posameznikom, pravnim osebam oziroma zasebnim delodajalcem ter tudi ustanovam, društvom ali skupinam, ki so jim otroci ali mladoletniki zaupani v učenje, vzgojo, varstvo ali v oskrbo, dajale tudi upravne enote.

Posredovanje osebnih podatkov iz kazenske evidence subjektom, naštetim v 1. odstavku tega novega člena, zajema tudi posredovanje podatkov v zvezi s še ne izbrisanimi obsodbami, ne zgolj izdajanje potrdil, da določena oseba ni vpisana v kazenski evidenci. IP ocenjuje predlagano rešitev kot ustrezno izključno pod pogojem, da se v kazenski evidenci, do katere bodo dostopale upravne enote, ki sicer nimajo pristojnosti odločati o izbrisu podatkov iz kazenske evidence(!), vodijo **točni in ažurni podatki**. Le v kolikor Ministrstvo za pravosodje kot upravljavec osebnih podatkov zagotavlja izbris obsodb, takoj, ko so za to izpolnjeni pogoji, ni nevarnosti, da bodo upravne enote subjektom iz 1. odstavka 135.a člena posredovale podatke o obsodbah posameznikov, za katere so že nastopili pogoji za izbris iz kazenske evidence.

K 31. členu predloga

Z navedenim členom predlagatelj spreminja celotni 143.a člen, v katerem podrobno predpisuje pogoje za pridobitev potrdila o (ne)obstoju kazenskega postopka.

Na tem mestu IP pozdravlja natančno opredelitev pogojev za pridobitev potrdila glede (ne)obstoja kazenskega postopka in pogreša primerljivo podrobno opredelitev pridobivanja oziroma posredovanja potrdil o vpisu v kazensko evidenco. V slednjih so namreč navedeni celo bolj delikatni oziroma občutljivi podatki, za katere tudi Splošna uredba v členu 10 določa, da mora pravo države članice zagotavljati ustrezne zaščitne ukrepe za pravice in svoboščine posameznikov.

K 35. členu predloga

V navedenem členu je predvidena dopolnitev 146. člena ZKP z novim 2. odstavkom, po kateri se vzpostavlja univerzalna pravna podlaga za posredovanje podatkov, ne glede na njihovo tajnost oziroma zaupnost s strani ovaditeljev.

IP ugotavlja, da predlagatelj pripomb IP, izraženih v mnenjih št. 007-25/2016/2 z dne 10. 5. 2018 ter št. 007-25/2016/5 z dne 19. 9. 2016, v katerih je IP opozoril na problem pretirane širine določbe, ni upošteval.

Posredovanje podatkov ni zamejeno niti s pogojem, da mora iti za podatke, ki jih pravne osebe zasebnega in javnega prava pridobijo v okviru zakonitega opravljanja svoje dejavnosti, prav tako pa

navedena zakonska določba ne opredeljuje dolžnosti ovaditelja, da posreduje izključno tiste podatke, ki so po vsebini primerni in potrebni za dokazovanje kaznivega dejanja, ki je predmet ovadbe.

Gre namreč za določbo, ki je podlaga za povsem samoiniciativno posredovanje zaupnih, tudi tajnih podatkov, kar brez dodatnih zahtev po tem, da ovaditelj pred njihovim posredovanjem opravi oceno sorazmernosti, predstavlja nevarnost za neselektivno posredovanje posebej zaščitenih podatkov, torej tudi podatkov, ki s kazensko ovadbo niso niti neposredno niti posredno povezani.

Poleg tega po oceni IP iz zakonske določbe ne izhaja jasno, ali mora ovaditelj pri pošiljanju tajnih podatkov spoštovati tudi zahteve iz ZTP ali ne.

K 42. členu predloga

Navedeni člen spreminja celotni 149.b člen ZKP in podrobneje ureja ukrep, ki ga ZKP ureja v dosedanjem 1. in 2. odstavku 149.b člena.

Ob pregledu člena IP ugotavlja, da je predlagatelj za ukrep po novem 149.b členu predvidel višji dokazni standard za uporabo tega ukrepa – utemeljenih razlogov za sum – vendar IP ocenjuje, da s tem ravnovesja med invazivnostjo posega v zasebnost posameznikov ter kriteriji za poseg, predlagatelj še ni uspel zagotoviti. Razloge, zaradi katerih IP ocenjuje, da bi se morali postrožiti tudi in predvsem kriteriji glede kataloga kaznivih dejanj, v zvezi s katerimi bi bil dopusten ukrep po 149.b členu, je IP navedel v vseh mnenjih, posredovanih v oviru predhodnih strokovnih usklajevanj. To bi še toliko bolj morale veljati, glede na to, da je predlagatelj v zadnjem predlogu razširil možnost izvajanja ukrepov tudi zoper osebe iz 2. odstavka 149.a člena. V zvezi z širitvijo kroga oseb, zoper katere bi bil ukrep po tem členu dopusten (na osebe iz 2. odstavka 149.a člena), IP pogreša v obrazložitvi predloga navedbo razlogov, zaradi katerih predlagatelj ocenjuje, da je ta ukrep, ki predstavlja tako invazivni poseg v komunikacijsko zasebnost teh tretjih oseb, primeren in potreben.

Prav tako IP ugotavlja, da predlagatelj ni upošteval pripomb IP iz predhodnih mnenj glede vsebine odredbe, ki bi morala vsebovati, zlasti tudi:

- (1) utemeljitev oziroma ugotovitev neogibne potrebnosti uporabe posameznega ukrepa v razmerju do zbiranja dokazov na drugačen način in uporabe milejših ukrepov,
 - (2) utemeljene razloge/dokaze, iz katerih izhaja, da določeno komunikacijsko sredstvo uporablja oseba iz 1. odstavka tega člena,
 - (3) opredelitev obdobja, ko velja prepoved razkritja glede posredovanja podatkov (4. odstavek) z navedbo razlogov, ki so podlaga za določitev obdobja s strani preiskovalnega sodnika, kot tudi
 - (4) določitev pristojnega organa, kateremu se posredujejo podatki, ki je lahko tudi preiskovalni sodnik.
- Na tem mestu IP še dodaja, da možnost, da je pristojni organ preiskovalni sodni izhaja izključno iz obrazložitve predloga novele, iz samega zakonskega besedila pa tega ni mogoče razbrati.

K 43. členu predloga

Z navedenim členom predlagatelj v zakon vnaša nove člene, in sicer člene 149.c, 149.č in 149.d.

Kot je IP izpostavil že v pripombah na prejšnji člen, bi posebej upoštevajoč občutno podaljšanje roka, v katerem je pravica posameznika do seznanitev z lastnimi osebnimi podatki okrnjena (predlagatelj je rok podaljšal na 24 mesecev z možnostjo nadaljnjega podaljšanja, omogočil pa je tudi možnost skrajšanja roka), bilo potrebno v zakonu kot eno izmed sestavin sodne odredbe, ki je podlaga za posredovanje podatkov, opredeliti tudi obdobje, ko velja prepoved razkritja glede posredovanja podatkov (4. odstavek) z navedbo razlogov, ki so podlaga za določitev obdobja s strani preiskovalnega sodnika. V nasprotnem primeru bo namreč možnost odprave prepovedi seznanitve s strani preiskovalnega sodnika ostala mrtva črka na papirju, saj je ob siceršnji zakonski opredelitvi roka (24 mesecev) zelo malo verjetno, da se bo sodišče v odredbi posebej opredeljevalo tudi do odprave

zakonsko določene prepovedi. Sodišče bi s presojo ustreznosti roka, lahko tudi zagotovilo uravnoteženje med interesi organov pregona ter posameznika, ki svojega interesa ne more uveljavljati in uresničevati, saj sam vse do izteka zakonsko določenega roka niti ne bo vedel, da je ovira za kakršnokoli njegovo informiranje o posegih v komunikacijsko in informacijsko zasebnost, izdana sodna odredba.

Posebej o novem členu 149.č

IP ponavlja oceno, da bo morala nabor podatkov, ki se lahko zahtevajo po tem členu, opredeliti izčrpno in enoznačno že sama zakonska določba in se IP pri tem sklicuje na predlog iz mnenja št. 007-25/2016/7 z dne 3. 3. 2017 na strani 2 in 3. IP meni, da bi vnos bil primeren tudi vnos besedila, kot je navedeno v predlogu, in sicer v obrazložitvi tega člena na strani 148, 2. odstavek.

K 44. členu predloga

S predmetnim členom predlagatelj v zakon dodaja nov 150.a člen.

Po pregledu celotnega zakonodajnega gradiva IP ugotavlja, da pripombe, ki jih je IP posredoval v mnenju št. 007-25/2016/2 z dne 10. 5. 2018 (str. 19) glede vsebine sodne odredbe, doslej niso bile upoštevane, zato IP na tej točki ponavlja, da predlog zakona še vedno ne vključuje zahteve, da predlog in sodna odredba, ki sta podlaga za izvajanje ukrepov po 150.a in 150.b členu vsebujeta tudi:

- podatek o tem kateri lovalec se bo uporabil z opredelitvijo njegovih tehničnih zmogljivosti ter
- utemeljitev razlogov za sum, da zadevna oseba uporablja mobilno komunikacijsko sredstvo ter drugih pogojev iz 2. in 3. odstavka 150.a člena oziroma 1. odstavka 150.b člena

Prav tako pa IP v novem predlogu pogreša opredelitev varovalk, ki bi preprečevale morebitne zlorabe v praksi, na katere je IP opozoril v predhodnih mnenjih. Tako je iz predloga izpadla zahteva po hrambi tehničnih sredstev pri sodiščih, ki je po oceni IP zagotavljala ustrezno varovalko pred samovoljno uporabo IMSI lovilcev s strani policije, hkrati pa predlagatelj zakona ni sledil predlogu IP, da bi zakon predvidel obvezno spremljanje preiskovalnega sodnika ob uporabi IMSI lovilca s strani policije. Prav tako IP ponavlja predlog, da bi policija vsakič, ko oceni, da bi potrebovala IMSI/IMEI številke določenega mobilnega telefona (četudi zoper istega obdolženca), pridobila novo odredbo preiskovalnega sodnika.

K 47. členu predloga

Z navedenim členom se med drugim tudi spreminja tudi 4. odstavek 154. člena ZKP.

Ta se bo po novem glasil:

»(4) Če so bili ukrepi iz 149.a, 149.b, 149.c, 150., 150.a, 150.b, 151., 155., 155.a in 156. člena tega zakona izvršeni brez odredbe državnega tožilca (peti in deveti odstavek 149.a člena, prvi odstavek 155. člena, tretji odstavek 155.a člena) oziroma brez odredbe preiskovalnega sodnika (šesti odstavek 149.a člena, prvi in tretji odstavek 149.b člena, prvi odstavek 149.c člena, 150.a, 150.b in 153. člen, četrti odstavek 155.a člena, prvi odstavek 156. člena) ali senata (drugi odstavek 156.a člena) ali v nasprotju z njo ali če daljšega izvajanja ukrepov ni preveril senat (dvanajsti odstavek 149.a člena) ali so bili pridobljeni dokazi na podlagi odredbe, za izdajo katere niso bili izpolnjeni pogoji, opredeljeni v tem zakonu, sodišče ne sme opreti svoje odločbe na tako dobljene podatke, sporočila, posnetke ali dokazila.«

Predlagano besedilo po oceni IP izpušča opredelitev enega od bistvenih položajev, ki bi moral imeti za posledico prepoved sodišču upoštevati pridobljene podatke. Gre za primere, ko je sodno odredbo izdal pristojni organ, vendar ta ni bila izdana skladno s pogoji, ki jih določajo predhodni členi. IP je predlog ustrežnejšega besedila zapisal v obliki »sledi spremembam«.

V zvezi s predvideno spremembi, ki se nanaša na 5. odstavek 154. člena IP ponavlja v predhodnih mnenjih izraženi predlog, da se možnost izločanja podatkov iz 222.a člena ZKP predpiše tudi za podatke, pridobljene z ukrepi po 149.b in 149.c členu tega zakona.

K 74. členu predloga

S predmetnim členom se členu 219.a med drugim dodaja nov 10. odstavek. Ta se glasi:

»(10) Na preiskavo iz prejšnjega odstavka izvenobravnavni sodnik povabi tudi zagovornika, če je bila elektronska naprava zasežena osumljencu ali obdolžencu, in zastopnika tistega, ki mu je bila elektronska naprava zasežena, če ga ima, predstavnika Odvetniške zbornice Slovenije pa, če je bila elektronska naprava zasežena odvetniku, odvetniškemu kandidatu ali odvetniškemu pripravniku. Navedene osebe lahko ugovarjajo, da so se pri preiskavi našli podatki iz prvega odstavka 222.a člena tega zakona. Ob tem sme izvenobravnavni sodnik odrediti, da je treba najdene podatke obravnavati kot posebej zaščiteni podatke ter določiti druge potrebne ukrepe, kot so: prepoved prepisovanja podatkov, razen če je to neogibno zaradi izdelave izvida in mnenja, določitev načina obdelovanja podatkov in drugi, tudi tehnični ukrepi, s katerimi se zagotovi varstvo tajnosti ali zaupnosti podatkov ter prepreči prekomerno poseganje v pravice oseb, ki niso osumljenci ali obdolženci. Pri preiskavi se uporabljajo določbe tega zakona o izvedenstvu. Policija pri izvedbi preiskave ne sme sodelovati.«

Termin »podatki, ki niso javno dostopni« je neprimeren, saj po razlogovanju *a contrario* pomeni, da ostali podatki so javni. IP je predlog ustrežnejšega besedila zapisal v obliki »sledi spremembam«.

K 78. členu predloga

Navedeni člen spreminja 1. odstavek 227. člena ZKP

IP pozdravlja presojo predlagatelja glede potrebnosti in primernosti vseh doslej predvidenih podatkov in zmanjšanje nabora le-teh, kot izhaja iz predlagane spremembe 1. odstavka 227. člena ZKP.

Na tem mestu bi IP zgolj izpostavil situacije, kadar gre za sojenja, pri katerih so zaradi interesa javnosti prisotni mediji, ali celo izdano dovoljenje za snemanje obravnave. V teh primerih gre lahko za relativno širok krog oseb, ki imajo seveda razen v izjemnih primerih, pravico prisostvovati obravnavam in se pri tem ob obstoječi zakonski ureditvi, seznaniti tako s podatki o prebivališču obdolženca, krajem in datumom rojstva, ter vsemi podatki, ki se nanašajo na njegovo družinsko življenje ter premoženje in jih sodišče od obdolženega zahteva na podlagi 227. člena ZKP. Po oceni IP, za zagotavljanje javnosti sojenja, ki je nenazadnje kavtela, namenjena tudi varstvu samega obdolženca, ni potrebno, da se vsi prisotni na sodnih obravnavah seznanjajo z vsemi osebnimi podatki, nanašajočimi na obdolženca, ki s samo obtožbo niti niso povezani. IP zato na predlagatelja naslavlja predlog, da v predlog novele vključi tudi kavtele za zagotavljanje višje stopnje varovanja zasebnosti tako obdolženih, kot tudi prič, kot bo IP obrazložil v nadaljevanju.

K 83. členu predloga

Navedeni člen spreminja 3. odstavek 240. člena na način, da pričam omogoča namesto posredovanja podatkov o datumu in kraju rojstva, podatek o EMŠO, prav tako pa širi krog prič, ki lahko namesto podatka o naslovu prebivališča sporočijo podatek o naslovu in nazivu zaposlitve.

IP ocenjuje, da z možnostjo, da priča namesto datuma in kraja rojstva posreduje podatek o EMŠO, predlagatelj ni bistveno zmanjšal posega v informacijsko zasebnost priče. Celo nasprotno, EMŠO, kot enolični identifikator, ki poleg datuma rojstva razkriva tudi druge osebne okoliščine posameznika, ni podatek bi bistveno ali bolj zaščitil zasebnost posameznika, ki nastopa v vlogi priče v postopku.

Poleg tega IP ugotavlja, da predlog ne sledi predlogom oziroma pomislekom, ki jih je IP dne 16. 10. 2017 posredoval MP z mnenjem št. 010-1/20107/97 in na katerega se IP v izogib ponavljanju v celoti sklicuje in ga tudi prilaga temu mnenju. Pričam bi ne zgolj zaradi zaščite njihove zasebnost, pač pa tudi zaradi njihovega občutka varnosti, moral postopkovni predpis omogočiti vsaj, da se s podatki o naslovu prebivališča ne seznanja obdolženi. Več o tem je IP zapisal že v prej citiranem mnenju, prav tako pa predlog eventualnih varovalk podaja v pripombah k 84. členu predloga.

K 84. členu predloga

Predlog uvaja spremembe 240.a člena, kjer se bi termin »uradna tajnost« nadomestil z besedilom »podatke, ki zaradi interesov postopka niso javno dostopni«.

Termin »javna dostopnost« enako kot v predlagani spremembi 219.a člena ZKP odpira vprašanje, ali so a contrario vsi ostali podatki javno dostopni, kar je mogoče razumeti kot, da jih lahko kdorkoli zahteva. Potrebno je ločiti javnost glavnih obravnav ter pravno, kot ne nazadnje tudi laično pojmovanje javnosti podatkov. Podatki iz sodnega spisa ne morejo in ne smejo biti javni, razen v delu, ki predstavljajo informacijo javnega značaja, kar pa praviloma osebni podatki, ki se nanašajo na priče, niso. IP podpira spremembo izraza »uradna tajnost«, vendar iz določbe ni mogoče razbrati, kakšna je vsebina te zaščite. Ali gre v resnici za višjo ali nižjo stopnjo varovanja podatkov, kot je predvidena v 3. točki 1. odstavka 240. člena, kjer se s podatki sicer lahko seznanijo stranke postopka, vendar jih zavezuje dolžnost ohranjanja teh podatkov v tajnosti? Ali je namen te določbe v varstvu priče pred seznanitvijo javnosti, prisotne na ustnih obravnavah? V slednjem primeru IP ocenjuje, da bi bilo primerneje zapisati, da se lahko pri posredovanju teh podatkov izključi javnost.

Iz informacij, ki jih IP prejema od posameznikov, ki so v kazenskih postopkih klicani predvsem kot obremenilne priče, izhaja glavna ovira, ki jo priče zaznavajo ob posredovanju svojih podatkov, strah pred povračilnimi ukrepi obdolženca, ki se seznanijo z njihovimi podatki o domačem naslovu. Vsi v tem členu predvideni ukrepi, so zaradi relativno zahtevnih pogojev, ki morajo biti izpolnjeni, verjetno redko uporabljeni v praksi. Prav tako se kot pomanjkljivost trenutne ureditve kaže nezmožnost priče, da sama predlaga katerega od teh ukrepov in predvsem odsotnost pouka priči, da ima možnost podati takšen predlog. IP meni, da bi se morala zaščita priči zagotoviti bodisi na način, da se s podatki o naslovu prebivališča, rojstnem kraju, ter datumu rojstva, ki so podatki, ki za samo obrambo niso bistvenega pomena, obdolženec ne bi smel seznaniti. Takšna ureditev bi zajemala tako tudi opustitev zahteve, da priča o svojem naslovu izpoveduje na javni glavni obravnavi, s čimer bi bila tudi ustrezno zagotovljena zaščita zasebnosti priče pred javnostjo. Druga možnost pa je (1) znižanje kriterijev in procesnih zahtev za izdajo ukrepov iz 240.a člena (2) določitev možnosti, da predlog za svojo zaščito poda sodišču tudi priča sama ter (3) da je priča v vabilu na ustno obravnavo o tej možnosti tudi ustrezno poučena.

K 90. členu predloga

Navedeni člen predvideva spremembo dosedanjega 4. odstavka 265. člena.

V komentarju zakona je zapisano: »V praksi prihaja do tega da sodišče, ki obdolženca pošlje na daljše opazovanje (hkrati pa mu odredi pripor), zavodu za prestajanje kazni ne posreduje sklepa o odreditvi pripora niti drugih podatkov o priporniku, ki so nujni za opravljanje zakonsko določenih pristojnosti pravosodnih policistov. Glede na navedeno se zagotavlja bolj jasna pravna podlaga za posredovanje navedenih podatkov.«

IP ugotavlja, da predmetna sprememba (1) ne zajema posredovanja podatkov zavodu za prestajanje kazni zapora, pač pa posredovanje podatkov zdravstvenemu zavodu in (2) tudi sicer, predmetna določba glede na njeno trenutno besedilo ne more predstavljati pravne podlage za posredovanje celotnega sklepa o priporu, kar naj bi bil glede na komentar k temu členu tudi namen predlagane

spremembe. Po oceni IP se predmetna določba po določenosti oziroma opredeljenosti nabora osebnih podatkov ne razlikuje bistveno od že obstoječe ureditve in bi jo bilo potrebno v tem smislu dopolniti, in sicer z navedbo konkretnih podatkov, ki so predmet posredovanja, ali z jasnim zapisom, da je predmet posredovanja celotni sklep o priporu. Prva možnost je seveda z vidika načela sorazmernosti IP bližja, vendar v primeru, da predlagatelj opravi oceno potrebnosti seznanitve zavoda s celotno vsebino sklepa o priporu, IP ob ustrezni utemeljitvi tega ukrepa ter jasni zakonski diktaciji, temu ne nasprotuje.

Dodatni predlogi:

IP je večkrat opozoril na sporno ureditev vročanja pisanj v kazenskem postopku s pritrditvijo celotnih pisanj na sodno desko. Na tem mestu se IP v izogib ponavljanju ponovno sklicuje na mnenje oziroma stališče, izraženo v mnenju št. 007-25/2016/2 z dne 10. 5. 2016, str. 3, ter mnenju št. 007-25/2016/5 z dne 19. 9. 2016, str. 1, v katerem je kot informacijski zasebnosti tako obdolženih, kot tudi oškodovancev bistveno bolj prijazno ter sorazmerno rešitev, predlagal ureditev po vzoru določb Zakona o splošnem upravnem postopku. Ni prezreti namreč, da se po določbi 120 in 121. člena ZKP vročajo tudi sodbe, ki lahko vsebujejo tudi osebne podatke (lahko tudi mladoletnih) oškodovancev ter prič, ne zgolj osebnih podatkov oseb, ki spremembe naslova niso ustrezno sporočile sodišču.

Drugih bistvenih pripomb na predloženo gradivo IP nima.

V upanju, da boste predstavljene pripombe na predlog novele upoštevali pri pripravi končnega besedila predloga zakona, vas lepo pozdravljamo.

Informacijski pooblaščenec
Mojca Prelesnik, univ.dipl.prav.,
pooblaščenka

Pripravila:

Katarina Medved
državna nadzornica
za varstvo osebnih podatkov